

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

A fekete kamara

minden vedlett és romlott eszközzel dolgoznak a székesfővárosi államrendőrségen. Nem a büntetéseket nyomozzák ki besúgók útján, hanem a politikai mozgalmak iránt érdeklődnek. A legsötétebb középkor spicli rendszerét vezették be, hogy a politikai mozgalmak élén állók minden lépéséről, gondolkodás módjáról, magaviseletéről informálódjanak. A fenálló társadalmi rend fanatikus őrei, mint most kiviláglott, a legszennesebb eszközöket sem átalják felhasználni, csak hogy minden megváltoztatásra irányuló mozgalmat, demonstrációt csirájában megfojtsanak. Fizetett bérencekkel, aljas lelkületű kémekkel veszik magukat körül, csak hogy letörhessenek a társadalmi megújulásra vonatkozó minden lépést. A mai korrumpált közigazgatási rendszernek, a közszabadságok letiprásának a legégbekiáltóbb példája ez. Középen korrumpálnak tág lelkiismeretű egyéneket, hogy velük egy társágban, egy politikai pártban, egy mozgalomban részt vevő egyénekre vonatkozó adatokat tudjanak meg. Az állam pénzén fürkészik ki, hogy kinek milyen a politikai gondolkodása és magatartása.

Kinek mi köze ahhoz, akár miniszternek, akár alispánnak, akár rendőrkapitánynak, hogy nekem, másnak, vagy harmadiknak mi a politikai hitvallása és hogy e cél elérésére a törvény keretein belül micsoda eszközöket, gyűléseket, összejöveleket rendez.

Jogállamnak a legfontosabb ismérve, hogy ott a gondolat, gyűlékezési és szólásszabadság korlátlan. Csak Magyarországon történhetik meg az, hogy a fenálló hatalom preventív intézkedésekkel igyekszik befojítani a szót a neki kellemetlen egyének torkába. Csak Magyarországon vagy egy tipikus rendőrállamban történhetik meg az, hogy gyűléseket közigazgatási bejelentéshez kössenek, sőt azokat meg is tagadhassák. Miért szabad valakinek csak gondolkodás nélküli mungónak lenni büntetlenül és ellenőrizetlenül? Ha valaki Justh-párti, köztársasági érzelmű, vagy szocialista, az már egyenlő a tolvajjal, a betörővel, a rablógyilkossal, hogy rendőri ellenerzésre szorul?

Rossz rendben lehet nagyon a szénája annak a hatalmi csoportnak, mely ilyen sötét és megvetendő eszközökkel védekezik politikai ellenlábasai ellen. Megtanulhaták volna pedig nagyon jól mindazok, akik olyan görcsösen ragaszkodnak a mostani társadalmi rend fennmaradásához, hogy nincs az istennek az a rendőre s az a millió szuronya, amelyik megállíthatná a felfordulást, az új társadalmi berendezkedést, ha eljő annak az ideje.

Boda Dezső és fogdmegjei hiába kísérleteznek pénzzel, lópatával és kardlappal, hogy megállítsák az idő folyását, az nem sikerülhet nekik. Ha más államban kiderül az ilyen állami piszok, a közvélemény felháborodott förgetege nyomtalanul elsöpri a bűnbán leledzőt. Magyarország hátramaradottságára és részleges korrumpált voltára mutat az, hogy a polgári osztály, a híres érteimi osztály vonogatja a vállát a förtelen napvilágra jutásán s aluszik tovább, amint a mormoté. Bezeg berzenkednének, toporzékolnának és csikorgatnák a fogukat, ha nem a világfelforgató (?) cucilistákról, hanem az ő megvastagodott bőrükről volna szó. Mikor eszmélnék már fel ebben az országban s mikor fog győzni a jobb belátás? Addig nem, míg a közállapotok teljesen tűrhetetlenek nem lesznek. Mérföldes csizmákkal haladunk azonban arra felé s a jövőre nézve csak ez a vigasztaló.

A belügyi tárca.

Beszéd a Nagy-Budapestről.

A t. Ház ülése.

— Telefon értesítés. —

Budapest, nov. 24.

A képviselőház mai napirendjén a belügyi tárca költségvetésének tárgyalása szerepelt. A belügyi vita általános része még ma sem éri véget, mert még több ellenzéki szónok van feliratkozva, úgy hogy a miniszterelnök felszólalása csak holnapra várható.

A politikai kérdések közül Hazai honvédelmi miniszter bécsi tanácskozásai aktuálisak. Beavatott helyen azt mondják, hogy Hazait a véderőreform részletkérdéseinek megváltoztatása végett hívták fel Bécsbe. Ezeket a kisebb változtatásokat a kormány a részletek tárgyalásánál akarja beterjeszteni, az ellenzék azonban úgy hirdeti, hogy erre aligha kerül a sor, mert ujesztendő után fokozottabb mértékben folytatják a technikai obstrukciót.

A mai ülést Návay Lajos elnök egyenyed 11 órakor nyitotta meg.

A napirend szerint következett a belügyi tárca általános részének tárgyalása.

Kovácsy Kálmán Kossuth-párti volt az első felszólaló. Mindenekelőtt a közigazgatás államosításáról beszélt s helyesli azt a felfogást, hogy a közigazgatás államosítását a választói reformtól függetlenül kell megoldani. (Helyeslés az ellenzéken.) A választói reform széles alapokon való megteremtését ő is óhajtja, de feltétlenül szükségesnek tartja a magyarság szubremációjának megvédését. Majd hosszasan foglalkozott a Nagy-Budapest eszméjével és sürgette a kormányt, hogy ezt a kultu-

rális és gazdasági szempontokból is nagyon fontos kérdést minél előbb valósítsa meg. A Nagy-Budapest eszméjét már régen meg kellett volna valósítani s akkor nem kellene szűgyenkeznünk azért, hogy a főváros közvetlen közelében még mindig nem magyar községek vannak. (Helyeslés.) A belügyi költségvetést pártállásánál fogva nem fogadja el, hanem határozati javaslatot terjeszt be a Nagy-Budapest megalkotása végett. (Helyeslés az ellenzéken.)

A következő szónok Pop-Csicsó István román nemzetiségi képviselő volt a kinek beszéde alatt megismétlődtek azok a jelenetek, melyek zobasem maradnak el, valahányszor egy-egy nemzetiségi képviselő a megyei és községi közigazgatás nyomoruságos viszonyait vázolja.

— A vármegyék a korrupció és a nepotizmus fészkei — mondotta Pop Cs. István. Természetesen erre minden oldalról zajos közbekiáltások hangzanak fel és követelik a szónok rendreutasítását. Az elnök kénytelen engedelmeskodni s megtörténik az első rendreutasítás.

— A nemzetiségi törvény nincs végrehajtva — folytatja Pop Cs. István.

Ujabb vihar, újabb lárma és még egy elnöki rendreutasítás.

— Önök tesznek nekünk szemrehányást, hogy mi követünk el visszaéléseket? Ott van Bereg megye, ott magyar urak követték el a nagy botrányokat! A megyékben addig van rend, a míg a magyar uralkodó család megférnek egymással, mi-helyt összevesznek, felfordul minden és ennek a szegény nép issza meg a levét.

Zaj és közbeszólás a válasz erre a sajnos, szomorú igazságra.

— Ne leszámolni akarjanak velünk, mint azt Haydin Imre javasolta, hanem értsenek meg minket, a hogy ezt mi is szeretnők.

— A virilizmus az ország megmetyezője. A főispán kandidálási joga helytelen stb. stb. — sok tuzás, sok igazság összekeverve és minden oldalról ideges türelmetlenkedés a közbeszólásokban, a melyek ugyan-úgy tuzásokba esnek, mint a szónok.

— Az idegenek nyilvántartása. A rendőrkapitány felhívja azon makói lakosokat, akik külföldi nevelőnőket vagy cselédeket tartanak, hogy nevelőnőiket vagy cselédjeiket 48 óra leforgása alatt a rendőrhatalomnál jelentésük be. A gazda köteles a külföldit a rendőrségre bevezetni, hol az illető személyazonosságát, állampolgárságát szükség esetén illetőségét és erkölcsi magaviseletét köteles igazolni. Mindazon makói lakosok, kik külföldi nevelőnőket vagy cselédeket ezután szándékoznak tartani, kötelesek a külföldi egyént megérkezéséig számított 17 nap alatt a rendőrségnél bejelenteni. Kik ezt a felhívás dacára is elmulasztják, kihágást követnek el és 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal fognak sújtani.

Balázst halálra ítélték.

A temesvári rablógyilkosság.

— Telefon tudósítás. —

Temesvár, nov. 24.

A nagy bűnpör tárgyalásának utolsó napja ma volt. A perbeszéd már tegnap délután elhangzottak, a mai tárgyalás Virágh Béla elnök rezüméjével kezdődött.

A hosszú tárgyalás és a kiállott izgalom most már nagyon meglátszanak a vádlotton. Tegnap este Balázs István a fogházfelügyelő előtt azt a kívánságát fejezte ki, hogy *győzni akar*. Elhívták hozzá a ferenc-városi rendházból Pugel Angelo szalvatoriánus atyát, aki ma reggel hét órakor meglátogatta Balázst a börtönben és háromnegyed óra hosszat időzött nála. Balázs egész éjjel nem aludt, reggel felé brómot kért és a mai tárgyaláson megtörve, nagyon rossz szímben jelent meg.

Az elnök a tárgyalás megnyitásakor megkérdezte Balázs Istvántól, van-e valami mondanivalója?

— Nem vagyok bűnös és nem vagyok Löwinger Ferenc gyilkosa — felelte a vádlot.

Ezután még egyszer felolvasták az esküdtekhez intézendő kérdések végleges szövegét, mire az elnök körülbelül félóra hosszat tartó rezümében a premeditációról tartott rendkívül érdekes és tartalmas előadást az esküdtekhez. Háromnegyed tizenegy óra volt, mikor az esküdtek visszavonultak a verdikt meghozatalára.

Féltizenkét óra volt, mikor Malonyay Zsigmond nyugalmazott kincstári ispán, az esküdtek főnöke jelentette, hogy az esküdtek meghozták verdiktjüket.

Arra kérdésre, hogy bűnös-e Balázs István abban, hogy július 10-én délután egy óra tájban szurásokkal és ütésekkel, előre megfontolt szándékkal megölte Löwinger Ferenc zálogházulajdonost, az esküdtek hétnél több igennel;

arra a kérdésre, hogy bűnös-e Balázs abban, hogy idegen ingót halálos következményekkel járó erőszakkal azon célból vett el, hogy azokat eltulajdonítsa, az esküdtek ugyancsak hétnél többen igennel feleltek. A többi kérdés önmagától esleik.

Az elnök bevezette Balázs István vádlottat és közölte vele a verdiktet. A vádlotnak még egy arcizma sem rándult meg, mikor a súlyos határozatot közölték vele.

— Megértette a verdiktet? — kérdezte az elnök.

— Igen.

Az ügyész a 278. és 344. paragrafusok alkalmazását kérte, míg a védő igaz emberi érzésükre hi-

vatkozva kérte a bíróságot, hogy alkalmazzák a 92. enyhítő szakaszt.

Az **elnök** (Balázshoz): Van-e valami mondani valójára?

Balázs: Nyugodt lelkiismerettel veszek tudomásul mindent és elébe nézek a büntetésnek.

Háromnegyed tizenkét órakor vonult vissza a bíróság és közel háromnegyed órai tanácskozás után, **félegy felé Virágh Béla** elnök kihirdette az ítéletet. A bíróság az esküdtek marasztaló verediktje alapján a 278. és 344. paragrafusok alkalmazásával Balázs Istvánt halálbüntetéssel sújtotta.

Az ítélet ellen az elítélt védője **semmisségi panaszt** jelentett be. A közönség nagy megnyugvással fogadta az ítéletet.

Öngyilkossági kísérlet.

Életunt leány rémtette.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 24.

Az öngyilkosságok, illetve az öngyilkossági kísérletek statisztikájában, ha azokat vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy sok az olyan öngyilkosság és öngyilkossági kísérlet, melynek oka családi viszály, a haragnak fellobbanása és környezetnek megijesztése.

Az este, illetve az éjjel Makón is történt egy öngyilkossági kísérlet, melynek okozója minden valószínűség szerint a haragnak fellobbanása vagy a családi viszálykodás. Egy erkölcsben megtévedt leány akarta magát eldobni az életet, mert összeveszett szeretőjével.

Magáról az esetről az alábbi tudósítást közöljük:

Lévai Rozália kávéleány Aradon szerelmi viszonyt folytatott egy pincérrel, kit még Aradon hűtlenül elhagyott és a leány el is távozott Aradról.

Nemsokára a pincér is eljött Aradról és Makón egyik kávéházban nyert alkalmazást. A pincér talán már régen elfelejtette a leányt. A leány azonban tegnap váratlanul beállított Makóra és egyenesen régi kedvesének lakására szállott.

Nagyon természetes, hogy a találkozás nem olyan volt, mint a szerelmesek találkozása. Szóváltás azonban nem igen volt közöttük, a pincér azonban megkérte egész illedelmes hangon, a leányt, hogy hagyja el Makót.

Mikor a pincér eltávozott hazáról, a leány még ott maradt a lakásban. A pincér pedig, mint éjjeli szolgálatának teljesítésére. A leány otthon gondosan elzárta a lakás összes nyílását, szénrel megrakta a kályhát és lefeküdt. A kályha esővet pedig kinyitotta.

A pincér csak hajnali 4 órakor tért haza szolgálatából. Mikor a pincér haza ért, orrát mindjárt megcsapta a szénigáz szaga, de még nem sejtett semmiféle rosszat. Csak mikor a lámpát meggyújtotta, tárult elébe a borzasztó valóság. Ott feküdt a leány eszméletlenül, elkékült ajakkal az ágyon.

A pincér gyorsan a közelben levő **Diósszilágyi Sámuel dr.**-ért futott, ki az elalélt leányt élesztési kísérletekkel eszméletre térítette. Majd a megyei kórházba szállították, hol most ápolják. Beteg-

sége ugyan eléggé súlyos, de egy pár hét alatt az orvosok véleménye szerint teljesen felépül.

Téli színészet.

Könyves Jenő staggione-ja.

Tizenkét előadás az Urániában.

Makó, nov. 24.

Tavalyról ismerik már Makón Könyves Jenő társulatát. Itt játszottak az Urániában. Mindenkinek teljes megelégedésére. Most is ide akarnak jönni s ha az előjelek nem csalnak ez a művészi attrakció anyagilag és erkölcsileg is jól fog sikerülni.

Maga az a jelenség már egy bizonyos magasabb intellektusú fejlettségre és dicséretreméltó haladásra mutat, hogy ebben a városban a téli színészetnek is van talaja. Biztató jelenség a jövőre annyiban, hogy valószínűleg nem kell évtizedeknek elmúlni, hogy a közönség a magasabb kulturálvezetek iránt érezzen hiányt és azokat ki is etégtse, mint amennyi az eddigi állapotok beállítására is szükség volt.

Az idei jól sikerült nyári szezon a bizonyossága annak, hogy a mi közönségünk kezd lassankint hátat fordítani az alpári szórakozásoknak.

Könyves Jenő kicsiny társulata összevágó és jeles művészeti produkciókat végez, mert tagjai elsőrangúak és azokat az irodalmi újdonságokat, melyeket előadnak, nem hevenyészve, készülletlenül, egy-két próbára rángatják elő, hanem gondos studium és lelkiismeretes rendezés után.

Tizenkét előadásra van tervezve a staggione látogatása Makón. A társulat az Urániában fog játszani, miután nagyobb és megfelelőbb helyiségünk ez idő szerint még nincsen. A makói publikum, mint az előjelek mutatják, várva várja őket s valószínű, hogy a közönség is, a társulat is meg lesz elégedve.

Értesítés!

Naponta friss, eredeti

kőbányai

gyári töltésű

MALÁTA-SÖR

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Egy jó magaviseletű

f i u azonnal felvétetik.

Kezdő havi fizetése 12 korona.

Utolsó évben havi fizetése 20 korona.

Makói Független Ujság nyomdájában.

NAPI HIREK

Tájékoztató,

Naptár. Nov. 25. Szombat. Római kath. Katalin sz. Gör. kath: November 12. A. am. Ján. — Nap kel 7 óra 19 perckor, nyugszik 4 óra 14 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változó, hűvös, szeles idő várható, helyenként csapadékkal. — Sörgönyprognózis: Változó, szeles, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 13-4 fok Celsius.

— **A bogárcsókák kérelme.** A bogárcsókák lakosok ma kérvényt adtak be Makóváros tanácsához, melyben a bogárcsókák csatorna vizének elvezetésére egy beton csatornának alkalmazását kérik. A városi tanács legközelebbi ülésén tárgyalja a kérelmet.

— **Ki akar postás lenni?** A posta, távirtda- és távbeszélő kezelési szolgálatban való kiképzés céljából a m. kir. posta, távirtda és távbeszélő hivatalokhoz növendékek vétetnek fel. A pályázati hirdetmény teljes szövege bármely postahivatalban megkapható.

— **Új pályázó.** Az üresedésben levő téglyári intézői állásra ma délelőtt **Fekete János makói lakos** adta be kérvényét.

— **Alapítványi tárgyalás.** Lung Györgyné dombegyházi asszony Montag Sándor nagybérlő alkalmazottait a gazdasági intézőt, az ispánt megrálgalmazta. Nevezetesen azt állította, hogy Szentpéteri Ferenccel együtt segédkezésével a magtárból buzát és zabot loptak. A hivatalos nyomozás során kiderült, hogy ebből a gyanúsításból egy szó sem igaz, miért is most Lungné hűvösre kerül.

— **Akiknek nem tetszik az autómobil.** A vasutak létesítése idején történt, hogy a fuvarosok létezőket látván megrálgalmazták, merényleteket követtek el a vasutak ellen. A bicikli első korszakában is meghajgálták a naiv parasztok az ördög masináját. A maradi szellem mindig kéri minden újítás ellen a nép egyszerű fiainál. Az autómobilok, amelyek néha tényleg nagyon is életveszélyesek, nem örvendenek faluhelyen közszeretnek. Ilyen ellenszennel viselhetetnek **Csomor Mátás, Kiss M. János és Kacsur Péter** dombegyházi magyarok az autómobil ellen, mert mikor **Purgly János** kovácsházi földbirtokos Lőkősházáról Dombegyházra autózott, kövekkel alaposan megdobálták, hogy több baj nem esett, az csak az autó gyorsaságának köszönhető. A csendőrség azonban kinyomozta a hajgálót s most kihágás miatt fognak a törvény elé kerülni.

— **A takarékos feleség.** Lapunk egy olvasója küldte be nekünk a következő érdekes apróságot: Egyik barátomnak roppant házastárs, veszekedő felesége van. Minden esekélyesség felingerli és pokollá teszi a szegény férj életét. A multkor ebéd alatt ismét kitört rajta a veszekedő kedv. A férj csitította, de hiába, az asszony buzgón folytatta a prédikációt. Végső kétségbeesésében ravasz eselhez folyamodott a férj. Így szólt az asszonyhoz:

— Ha egy óráig hallgatsz hát veszek neked egy szép kalapot.

E varázsigére az asszony elhallgatott és estére megkapta a kalapot. E héten aztán váratlan dolog történt. Hétfőn egy szót sem szólt az asszony. Kedden délelőtt is némán viselkedett s az ebéd alatt is szótlan maradt. — A férj nem tudta mire

vélni a dolgot és izgatottan kérdeste:

De édesem, hát miért nem beszélés? Megnémultál talán?

Az asszony papirlapot vett elő és nagy betűkkel ráírta:

— Gyűjtök egy — ruhára.

— **Disznótör a zsinagógában.** **Lugosról jelentik:** Városszerte nagy felháborodást keltett az a botrányos incidens, mely a reggeli istentisztelet közben játszódott le a lugosi zsidó egyházközség téli imaházában. A botrányt az idézte elő, hogy a hitközségi házmaster disznótörre készülő, három sertést ölt és azokat az imaház udvarára nyíló ablakai alatt ferrázta. Az ájtatoskodó hívek érzelmeit sértette ez a művelet és többen erőlyesen tiltakoztak. Csakhamar hoves veszekedéssé fajult a dolog. A botrányt csak akkor érte el tetőpontját, midőn az egyik hívő halottjéért imát mondatott az előimádkozóval, mikor is odaugrott **Auspitz Rezső** és az udvarra mutatva, így kiáltott az előimádkozónak:

— Csak szöveg énekeljen, mert az udvaron három halott fekszik kitérítve.

A komolyabb hívők erre ott hagyták a templomot és hittesvéreiket, kik tovább folytatták a botrányos lármát és veszekedést.

— **Buza lapás.** Lőpnik Ede csanádpatolai gabonakereskedőtől Tóth József napszámos egy mázsás buzát lopott. Ugy látszik igen könnyű uton akart tőle való kenyeret szerezni. A tettesről azonban valószínűleg az állam fog gondoskodni mert belülről kerül a kuleslyukba.

— **Halálos szerelm.** Míg van nap, hogy a leghatalmasabb emberi érzésnek, a szerelmenek, áldozatai ne lennének. Csodás emberi érzés az, amely előbbítja az életet is s még esodásabb az a mód, ahogy ezt a nagy tragédiát megtudják ma már örökíteni s demntálni a mozgóképeken. A makói Uránia-színház szombati műsorán mutat be egy ilyen élettel merített hatalmas drámai esekeményt s akiknek alkalmas volt a fővárosban látni, azt mondják, ez a történet hűség és hatás tekintetében felülmúl minden esu-pa újdonság, még pedig fényes újdonság s így a közönségnek valóban elsőrangú, kitűnő szórakozásra van kilitása.

— **Háry háború volt az utolsó negyven év alatt?** Ugy látszik, hogy a világbeke korszakától még nagyon messze vagyunk. Az utolsó negyven év alatt különösen sok háború dult és 1878 óta nem kevesebbről, mint 16-ról, ezek között néhány gyarmatháborúról tudunk beszámolni. Európai népek a jelzett idő óta a következő háborúkban vettek részt: 1878-ban volt az orosz-török, 1881-ben a francia gyarmatháborúban Tuniszban, 1885-ben a franciák expedíciója Tonkingba, 1895-ben a franciák expedíciója Madagaszkár szigetére, ugyanabban az évben a japán-kinai, 1896-ban a török-görög, 1897-ben az olasz-abesszinai, 1898-ban a spanyol-amerikai és 1899-ben volt az angolok szudáni expedíciója, 1900-ban a nyugati szövetségesek viseltek harcot a boxerek ellen, 1905-ben az orosz-japán háború dult, 1908-ban a franciák Marokkóban, 1909-ben a spanyolok ugyancsak Marokkóban harcoltak a végül most folyik az olasz-török háború. Ha azt vizsgáljuk, hány háborúja volt az egyes nemzeteknek a jelzett idő alatt, azt találjuk, hogy Németország 9, Franciaország 5, Törökország 3, Olaszország a mostanival együtt 2, Anglia 3, Japánország 2, Spanyolország pedig 2 háborút viselt. A felsorolt háborúk mindegyikében — az orosz-török között kivéve — kiváló szerepe jutott a haditengerészetnek, melyre a mostani háborúban is nagy feladat vár.

x Naponta friss „Baksör“ kapható Érdeky József Barscsay-utcai vendéglőjében.

Takács Zoltán büntársa.

Szenzációs vád egy aljegyző ellen.
(Saját tudósítónktól.)

Makó, nov. 24.

A budapesti büntető törvényszéknek Szepessy bíró elnöklelte alatt működő tanácsa ma egy Rékási nevű somogy megyei földmives ügyét tárgyalja, aki a vádirat szerint dr. Takács Zoltánnak, a hírhedt pénzhamisítónak a büntársa volt, aki most valahol Svájcban van letartóztatva szintén pénzhamisításért.

Rékási nyolc hónapja van már vizsgálati fogságban. Védője, dr. Weisz Ödön, mindent megmozgatót az érdekében, nem tudta szabadlábra helyeztetni.

A mai tárgyaláson azután szenzációs váddal áll elő dr. Weisz Ödön. A vád szerint nem Rékási volt Takács büntársa, hanem Noszlópy Tivadar, Somogy vármegye első aljegyzője.

Noszlópy Tivadart a törvényszék már tanúnak idézte meg ebben a pénzhamisítási ügyben. Dr. Weisz Ödön védő azonban mindjárt a tárgyalás elején kérni fogja Noszlópy Tivadart letartóztatását.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák őszi ápolása.

Minden gazdának gondolnia kellene arra, hogy gyümölcsöse évéről-évre jó terméseket adjon, mert ezáltal nemcsak házának gyümölcs-szükségletét tudja ellátni, holott a gyümölcs evése egészségi szempontból is nagyon fontos, hanem jelentékeny jövedelemre is tehetne szert, ami vidékenként nagyon is számottevő összegekre rug.

Hazánk egyes területén is, így Kecskeméten s Nagykőrös vidékén, Máramaros megyében, a gyümölcs-termés értéke igen jelentős dolog, de főleg azután Tirolban nem egy község lakossága kizárólag gyümölcs-terméséből él. Mig azonban Tirolban minden évben teremnek a fák s csak ritka eset az, hogy a termés gyengébb legyen, addig nálunk csak minden 2-3 évben lehet jobb termésre számítani.

Ennek a körülménynek egyedüli oka az, hogy gyümölcsfáinkat nem trágyázzuk, e nélkül pedig a talaj nem tud a gyümölcsfáknak annyi táplálékot nyújtani, hogy azok minden évben teremhessenek.

Meg kellene tehát szivlelni gazdáinknak, hogy a gyümölcsfákat is minden második évben okvetlenül trágyázni kell, ha azt akarjuk, hogy azok állandóan teremjenek. Most ősszel van ennek a trágyázásnak az ideje, amely célra vagy istállótrágyát, vagy műtrágyát kell használni.

Az istállótrágyának csak úgy lehet hatása, ha a fák alatt a földet felássuk és pedig a korona egész területe alatt s azt vastagon meghordjuk istállótrágyával, azután pedig bőkapáljuk azt. Ha azonban a törzs körül csak 1 méternyire kapáljuk fel és trágyázzuk meg, alig lehet hatása, mert hiszen a hajszálygökerek legalább is olyan távolságban vannak a törzstől, mint az ágvégek. Miután pedig ehhez a trágyázási módhoz sok istállótrágyára van szükség, amivel a gazda nem rendelkezik, azért inkább a

műtrágyákat kezdik erre a célra használni, amelyből szükség van egy-egy fa részére, annak nagysága szerint 3-8 kilogr. káli-szuperfoszfátra, amelyet szintén ősszel kell kihinteni oly módon, hogy a fa koronája, tehát ág végei alatt egy méter szélességű és 1 és fél ásonyom mélységű gödröt ásunk a fa körül, ebbe szórjuk bele a káli-szuperfoszfátot s fedjük be azt ismét földdel.

Tavaszzal azután még egy műtrágyát kell alkalmazni, a chilislétramot, amelyet a fa alatt szórunk el egyenletesen és pedig a fa nagysága szerint 1-2 klgr.-ot. Ez nagyon könnyen oldódik és hamar lejut a földre.

Aki minden második évben ilyen módon trágyázza gyümölcsfáit, az bizonyára tapasztalni fogja, hogy az sokkal egyenletesebben és sokkal bővebben terem s nagyon ritka év lesz az, mikor termést nem ad.

Gabona árak:

Buza:	21 - 21.40 "
Kukorica:	16 - 16.40 "
Árpa:	17 - 17.20 "
Zab:	18 - "

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vörshagyma:	13 - 14 K.
Foghagyma:	18 - 19 "
Petrezselyem:	15 - 16 "
Sárgarépa:	7 - 8 "
Dughagyma:	36 - 37 "

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

Makói Uránia-színház.

Halálos szerelem

cím alatt szenzációs életdráma kerül színre

szombaton este 8 órakor

a makói URÁNIA-színházban, amely ezenkívül egész sorozatát mutatja be a szenzációs ujdonságoknak

Másodvirágzás.

Kacagtató.

A varróleány.

Nagyhatású dráma az életből.

A tatárjárás.

Az ismert operett a bécsi színház szereplőivel.

Lisszabon.

Portugália fővárosa.

A csábító.

Életkép.

A felsült aszfaltbetyár.

Mindenki nevet.

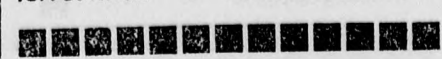
Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermekek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134

A rendkívül mulattató, fényes műsorra külön is felhívja a közönség figyelmét

Az igazgatóság.

Lapkihordó-fiúk

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: **Ő maga.** (101) XI.

A leányok rémes története.

Apámnak arra a megjegyzésére, hogy rakományt keresünk, látogatónk így szólt: Miért nem megy Lapacede szigetre, Ausztrália északnyugati partjain, hogy ott guaóval terhelje meg a hajót, mit ott ugyszólván ingyen kaphat?

Felelítettük, hogy nincs meg a hozzá való mindenféle kellékünk, lapát, zsák, targonca és más eféle.

A másik kapitány gyorsan ellátott mindezzel bennünket a szénkészlet árában, melyet átengedtünk neki. Így mindkét fél teljes megelégedésére rendbe jött a dolog, mire az Alexándria (ugy emlékszem, ez volt a hajó neve) folytatta útját Port Louis felé, míg mi a Lapacede szigetek irányába fordultunk.

Kellő időben elértünk egy kis guanó-szigetre, hol a személyzet legott munkához látott s rövid idő alatt megfelelő rakomány volt a hajónkon.

Egy vagy két nappal elindulásunk előtt az apánkhoz mentünk s mondtuk neki, hogy nagyon szeretnénk egy estét a szigeten tölteni és megnézni teknős-ékek költő helyét.

A mi szegény engedékeny apánk megengedte, hogy egy csónakon a szigetre menjünk nyolc ember őrizete alatt, kik ránk várakozva egy kis kémszemlét tartottak. Mint el-képzeltük, a szigeten nagyon sok érdekes dolgot láttunk s az idő gyorsan mult.

A nagy teknősbékák a szigetre jöttek az apálylyal s legott fészkeket csináltak maguknak a parton, tíz láb mély és öt láb átmérőjű gödröket vájva a hátulsó lábukkal. Azután egyszerűen rá feküdtek e gödrökre s bele rakták tojásaikat. Hallottuk, hogy egy ilyen ülésre az állat 12-40 tojást tojik. Nagy örömmel gyűjtöttük össze ezeket a tojásokat s bolondoztunk a teknősökkel.

E közben kelletlenül messzebb távoztunk embereinktől s nem vet-tük észre, hogy az idő gyors megfordulásának előjelei mutatkoztak. Mikor végre az emberek ránk akad-tak, már éjfél is elmúlt. Erős szél támadt, miért is embereink azt mondták, hogy ők nem tartják tanácsosnak tengerre szállani a csónakkal. S minthogy köpenyegeinket magunkkal hoztuk, elhatá-roztuk, hogy egész éjjel a szigeten maradunk, reggelre talán eláll a szél.

A hajónk teljes három angol mértföldnyire horgonyzott a ten-

geren a korallzátonyokon túl s lehetetlen lett volna a háborgó tengeren hozzá jutnunk.
(Folyt. köv.)

Az „ÓRANGYAL”
disztemetkezési vállalat

tisztelettel tudatja a n. é. kö-zönséggel, hogy temetkezéseket, temetésekhez való gyászcikkeket a legegyszerűbbtől a leg-nyesebbig - a mai modern kor és izlés szerinti kiállítás-ban - a legszolidabb árban eszközöl. Ravatalozásért és gyászkocsiért külön díj nem számíttatik. Tölgyfa kereszték és fejják a legolcsóbb árban szerezhetők be nálam. A név-felirat arany és ezüstözéséért külön díjat nem számítok fel.

B. pártfogást kérve: 161 özv. Gyurik Lajosné,
Kenyér-piac. (Tőkegyházban.)

Szép elsőrendű zöld

here-széna

kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Üyönyörű fényképek!
Olcsó árak!

Enyveshát!

A legújabb amerikai fényképek 12 darab 70 fillérért kapható

124 Schwartz Samu
műtermében este 8 óráig villanyfény o o mellett. o o

Nagy képekben mű-vészes kivittel!

Kifőzött

törkölymag

soványdisznó és apró jószág-nak való állandóan kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Biztos sikert érhet el, aki venni, bérlelni, eladni, bérbeadni, bármit is mertté

tenni vagy ér-tékesíteni akar **a Makói Független Ujság** hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

NŐI FELÖLTÖK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban; színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből
 o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o o
 Mértékszerű rendelek elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.
Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!
 Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és füzövéző, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.
 Keresztelő párnák, fejkötők és himzet piqe paplanok. Női bluzok a legizlésebb kivitelben.

(171) Szőrmeáruk, boák, muffok a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Legujabb divatu

női- és leánykalapok!
 Posztó, biber, selyem, bársony- és gyászkalapok állandóan raktáron. Diszítések és alakítások a legujabb divat szerint.

Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az Otthon kávéháza mellett)

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességeket divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (főtér) az „Otthon“-kávéház mellett.

FIGYELEM!

2000 darab legujabb felvételű hanglemezzel, 100 darab legujabb éneklő gép és éneklő gép alkatrészek és tűk eredeti gyári árban lesznek elárulva míg a készlet tart
Glück Samu gépraktárában.

Ujdonság!

Előre és hátra varró eredeti karikahajós varrógépek, Minerva egy tengelyes, súlyszűz karikahajós varrógépek, Central-Bobbin és Singer rendszerű csolnakos varrógépek, varrógépekhez való mindennemű alkatrészeket eredeti gyári árakban szállít Glück Samu gépraktára Makó.

Legujabb!

Lábbalhajós morzsolókat, kuphengeres répvágókat, szeeskavágókat, ujjonnan hitelesített mérlegeket, mosó- és mángorló gépeket, mélyen leszállított árban és kedvező részletfizetés mellett szállít Glück Samu gépraktára Makó, Szegedi-utca.

Építkezés miatt ügyvédi irodámat

ideiglenesen a Jenei-féle házba, (Megyeház-utca) helyeztem át.

Dr. Nagy Sándor ügyvéd.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka literje 1 frt. 50 kr.,
 10 éves kajszin-barack pálinka literje 2 frt.
 Valódi ó-törköly pálinka literje frt. 20 kr

Iritz Sámuel özv. cégnél
 Valódiságot szavatosságot vállalacég.

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

KÖNYVNYOMDA.

Készülnek:

- Rovatos ivék,
- Számlák,
- Zárszámadások,
- Üzleti kártyák,
- Árjegyzékek,
- Kereskedelmi nyomtatványok,
- Névjegyek,
- Szóró-cédulák,
- Falragaszok.

Telefon-szám: 124.

Izléses kivitelű, hibátlan, tiszta munka. Ajánlja az újabb időben a mai kor igényeinek teljesen megfelelően villanyerőre berendezett műintézet, mely a modern technika vívmányai szerint készít a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig mindennemű nyomtatványokat.

Magyar gyártmányu papiros-raktár!

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP

kiadóhivatala a legjutányosabb áron vesz fel hirdetéseket.

Készülnek:

- Irodalmi művek,
- Folyóiratok,
- Hírlapok,
- Doktori értekezések,
- Iskolai értesítők,
- Körlevelek,
- Meghívók,
- Táncrendek,
- Levélfek.

Telefon-szám: 124.